

Yeni Bir Vakıf Nasıl Kurulur? *

Ruşen BALTA
Vakıflar Gen. Md.
Mülhak ve Yeni Vakıflar
Dairesi Başkanı

Vakfı Tanımlarmısınız?

Vakıf; bir kimsenin taşınabilir veya taşınmaz mallarını hiç bir tesir altında kalmadan, sadece kendi isteği ile yapılmasını istediği hayri ve sosyal hizmetlerin yerine getirilmesi için özel mülkiyetinden çıkıp, sonsuza dek, bu hizmete tahsis etmesidir.

Vakfın Toplum Hayatında yeri nedir?

Biraz önceki tariften de anlaşıldığı gibi vakıf müessesesinin ülke kalkınması ile yakından ilgisi vardır.

Türk Ulusunun sosyal hayatında, ilk çağlardan beri yer alan bu kuruluşlar İslâmiyetin kabulüyle daha da gelişmiş ve Osmanlı İmparatorluğu zamanında, bugün modern devletin üstlendiği pek çok görevi başarıyla yerine getirmiştir.

Bunlara Örnekler Verebilirmisiniz?

Vakıf yoluyla medreseler, kütüphaneler, hastahaneler, hanlar, hamamlar su şebekeleri, çeşmeler, köprüler ve yollar vücuda getirilmiştir.

Bu arada borç yüzünden hapse girenlerin borçlarının ödenmesi, fakirlere, yetim ve dullara yardım yapılması, öksüz kızlara çeyiz verilmesi, çalıştığı evlerde tabak, bardak kıran hizmetçilerin verdiği zararların ödenmesi, sıcak ülkelere göç eden leyleklerin içinden sakatlananlara bakılması gibi sosyal yardımlaşma ve insani gayelerle pek çok vakıflar kurulmuştur.

Vakıflar Hangi Kanunlara göre Yönetilmektedir?

Cumhuriyet öncesi Osmanlı İmparatorluğu zamanında kurulan vakıflar 2762 sayılı vakıflar

kanunu hükümlerine, Cumhuriyet sonrası kurulan vakıflar Türk Medeni kanununa tabi kılınmıştır. Bu vakıfların denetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılmaktadır.

Vakıf Kurucuları Kimler Olabilir?

Vakıf kurucuları gerçek şahıslar yanında tüzel kişiler diye ifade ettiğimiz şirketler, dernekler de olabilir.

Kurucuların sayısında bir sınırlama varmıdır?

Hayır, bir veya birden fazla sayıda kişiler vakıf kurabilir.

Vakıf kurmak için en önemli husus nedir?

Vakfın gayesini gerçekleştirmeye yeterli veya buna yakın miktarda bir mal tahsisi en önemli husustur. Çünkü ortada bir gelir mevcut olmadan herhangi bir faaliyet yapılması mümkün değildir.

Vakfa tahsis edilecek mal neler olabilir?

Gayrimenkul yani bina, arsa olabilir, para tahsis edilebilir veya bir şirketin hisse senetleri veya bir eserin telif hakkı tahsis edilebilir.

Sırf bağışlara dayalı bir vakıf kurulabilir mi?

Hayır, çünkü muhakkak bu gelir değil, muhtemel bir gelirdir. Bir sene az, bir sene çok, bir sene hiç olmayabilir.

Vakıflar fitre ve zekât toplayabilir mi?

Hayır 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununa göre zekât ve fitre toplama yetkisi Türk

(*) Radyo konuşması.

Hava Kurumuna aittir. Bunun aksine davrananlar için aynı kanunda para ve hapis cezası getirilmiştir.

Vakıf kurmak isteyenler ne yapmalıdır?

Vakıf kurmak isteyenler ilk iş olarak noterde res' en düzenlenmiş bir vakıf senedi tanzim etmelidir.

Vakıf senedinde neler bulunmalıdır?

Vakfın adı, ikametgâhı, gayesi, tahsis edilen malların, idare şeklinin nasıl olacağı, ileride vakıf senedinde değişiklik yapılması gerekirse veya vakfın sona ermesi söz konusu olduğunda malları için nasıl bir yol izleneceği belirtilmelidir.

Vakfın sona ermesi ne zaman söz konusu olabilir?

Vakfın gayesinin fiilen veya kanunen yapılması imkansız hale gelirse vakıf sona erer. Yani vakfın geliri gayeyi gerçekleştirmez hale gelirse veya bir kanunla vakfın gayesi yasaklanırsa vakıf sona erer.

Vakfın sona ermesine kim karar verir

Vakıf ancak mahkeme kararıyla sona erebilir. Mahkeme vakfın dağılmasına karar verirken az önceki hususları arar.

Vasiyetname ile vakıf kurmak mümkün müdür?

Elbette eğer vakıf kurucusu vakfı kendi ölümünden sonra faaliyete geçmesini istiyorsa vasiyetname düzenleyerek vakıf kurabilir.

Vakıf yöneticileri kimler olabilir?

Bu tamamen vakıf kurucusunun arzusuna bağlıdır. Kendi çocukları, güvendiği kişiler (resmi görevliler olabilir). Ancak bu kişilerin görevi kabul etmemesi, ölümü, istifası gibi hallerle yerine kimin geçeceği vakıf senedinde belirtilmelidir.

Son olarak söylemek istedikleriniz?

Türkiyemiz gelişmekte olan, aynı zamanda nüfusu hızla artan bir ülkedir. İhtiyaçları çok ve çeşitlidir. Meselâ okul, hastahane, öğrenci yurtları sayısı yetersizdir. Korunmaya muhtaç çocukların hepsi korunamamaktadır. Maddi durumu iyi olan kişilerin bu işler için kuracağı, hiç bir suretle kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olan vakıflar, hem ülkemize büyük yarar sağlayacak, hemde kurucuları hayırla yadedileceklerdir.